

Lucie Faulerová

**AKKOR NEKEM
ANNYI!**

Fordította Balázs Andrea

Lucie Faulerová

**AKKOR NEKEM
ANNYI!**

TYPOTEX

Az Európai Unió társfinanszírozásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

MINISTRY OF CULTURE
CZECH REPUBLIC

Éz a könyv a Cseh Köztársaság Kulturális Minisztériumának támogatásával jelent meg.

Smrtholka, 2020 © Lucie Faulerová
Published by arrangement with Prague Literary Agency.
All rights reserved.
Hungarian translation © Balázs Andrea, 2023
Hungarian edition © Typotex, Budapest, 2023
Engedély nélkül semmilyen formában nem másolható!

TYPOTEX VILÁGIRODALOM
ISSN 2064-2989
ISBN 978 963 493 243 7

Kedves Olvasó!
Köszönjük, hogy kínálatunkból választott olvasnivalót!
Újabb kiadványainkról, akcióinkról a www.typotex.hu
és a facebook.com/typotexkiado oldalakon értesülhet.

Typotex Kiadó
Alapította Votisky Zsuzsa, 1989
A kiadó az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók
és Könyvterjesztők Egyesülésének tagja.
Felelős kiadó: Németh Kinga
Felelős szerkesztő: Laik Eszter
Tördelés: Fodor Gábor
Borítóterv: Stark Attila
Készült a Multiszolg Bt. nyomdájában
Felelős vezető: Kajtor Bálint

*Nukinunak.
És a tehénnek.*

Akkor nekem annyi!

Jiřina nagymama

EHŐHÓ

Repül a vonat, száll, mint a madár, forognak a kerekei, szemem körbejár. Forognak a kerekei, szemem körbejár.

S-s-s-s-s-húú.

Figyelem a mezőket, a réteket, az erdőket, az eget, vagy a mezők, a rétek, az erdők és az ég figyel engem, pont úgy, mint a szakadék, amit ha sokáig nézel, egyszer csak ő kezd el nézni téged, vagy ilyesmi, erről mesélhetnék, erről akár itt és most mesélhetnék, miközben az ablak előtt minden elrohan melletttem, miközben én meg se moccanok, és az idő – az idő nekem dolgozik, az ablak előtt szállnak az évek, de itt belül minden velem vár.

Gyorsabban száguldunk, mint a folyó, amibe nem léphetünk bele kétszer, háromszor, százszor, szóval nem lehet! És a távol-

ban, ott a folyóban meglátom Moranát. Elúszik tőlünk a halál, megérkezik újra a nyár. A zsebemhez nyúlok, egy kavics mindig van benne. Megszokásból.

Csakhogya folyó már nincs az ablakban.

A folyó helyett mi ketten vagyunk ott, Madlenka és én, sárkányt eregetünk, csak száll, száll, száll a kukoricaföld fölött, és a mező csupa kacagás, ahogy Madlenka elengedi a spárgát, mintha átadná a szélnek.

Ta-damm, ta-damm.

A sárkány helyett apa arca, amin egy pillanat alatt átsuhan a négy évszak. Meg akar szólalni, de a szája csak egyre vékonyodó csík. Orosz dallam lengi be a templomot...

Ta-damm, ta-damm.

Apa terebélyes fa, alattam reccsen az ága, zuhanok, utánam érett sárgabarackok hullanak. Karamel ugat. Valami megroppan, nem ág. A kezem az, röhejes pózban. Gyökerek nyomják a hátamat. Karamel orra a homlokomon. Adam kiabál:

– Máry!

Ta-damm, ta-damm.

Tele a tornaterem, az emberek tevepózban.

– Lélegezzenek lazán, nehogy elszédüljenek – hallom a tanárnőt, és kitekeredve figyelem a többieket, ahogy elmélyülten lélegeznek. – Lazán... – hallom, amíg vissza nem tartom a lélegzetemet.

Ta-damm, ta-damm.

Anyám háta az ajtókeretben, lába alig éri a küszöböt, ahogy halkan kisurran a házból. Az előszobában elrejtőzve hallgatom a zár kattánását, és figyelem a kilincset, ahogy visszatér vízszin-

tes helyzetbe, amikor anyám óvatosan, csendesen, las-sacs-kán elengedi a másik oldalon.

Ta-damm, ta-damm.

Madlenka keze pisztoly, amit a halántékához tart, és meghúzza a ravaszt.

Ta-damm, ta-damm.

És a víz, az a víz! Az a jeges víz...

Ta-damm. Apa arca. Madlenka kacaja. Nyald meg az orrod! Lélegezzenek la... Meghúzza a ravaszt. Las-sacs... Adam. Kiabál. Máry!

Katt-katt.

És aztán – te. Kinyitod nekem az ajtót.

Ta-damm-ta-damm. Ta-damm-ta-damm.

Én vagyok – én.
Mindenki valaki más,
csak én vagyok én.
Ez itt fönt a fejem.

Milena Lukešová:

Ilyen a világ. Élő enciklopédia kisiskolásoknak

EHŐ HÉH

A lányt, aki ráfeküdt a metrósínre, állítólag senki sem vette észre. Állítólag lement a lépcsőn, épp az alagút torkánál, épp a fekete lyuk előtt – egyszerűen lement, a hátára feküdt, merőlegesen a sínre, és tarkóját a vasra helyezte. És várt. Várta a C metró Letňany–Háje-járatát.

A lány most a fejében fekszik, pont merőlegesen, pont a vason. És látom, ahogy ott áll a metrómegállóban, talán pár percig, talán órákig, és minden újabb vonattal, ami megáll, amiből kiárad a tömeg, szem elől tévesztem, elillan, eltűnik, és újra felbukkan, és ha elnéptelenedik körülötte a tér – csak áll, ugyanúgy, ahogy az imént, mintha átbukna rajta egy hullám, ami épp csak megnyalintja a partot, és már vissza is húzódik. És aztán, egy idő után, hogy mennyi, azt ő dönti el, lassan odamegy a be-

tonszegélyhez, lemegy a lépcsőn, egy, kettő, három, és ráfekszik a sínre, merőlegesen, halántékával a sínen, a sínfejen, mert pontosan így hívják azt a részét.

Arra gondolkodok, nyitva van-e a szeme.

Arra gondolkodok, fél-e.

Arra gondolkodok, megkönnyebbül-e.

Arra a lányra gondolkodok, és a fejére, ami észrevétlenül elvált a testétől, amikor a C metró Letňany–Háje-járatát várta.

Ta-damm.

Amikor kicsi voltam, varázslónő akartam lenni. Néha még most is. De főleg kiskoromban. Videókazettára vettem a tévéből David Copperfield sorozatát, újra lejátszottam a legjobb részeit, és a képernyő előtt gyakoroltam vele együtt. Időnként szerepelt a tévében az *Aranyrács*ban vagy valamelyik másik esztrádműsorban a cseh illuzionista, Kožíšek. De ő nem hatott rám annyira, mint Copperfield. Mindig megnéztem a *Talán eljön a varázsló* című műsor ismétlését... és mindvégig vártam rá. Adam, a bátyám iszonyúan kinevetett ezért. Miközben épp ő oltott, hogy nézzem, mert hiszen: eljön majd a varázsló.

Akkoriban kissé furcsának találtam, hogy mindig férfiak varázsolnak, akik mellett csak azért van nő, hogy az asszisztens szerepében domborítsa a popsiját, fogja a férfi táskáját, hogy odaadja neki a kellékeket, és közben lelkesen mosolyogjon, vagy a figuráns szerepében ugyanúgy lelkesen mosolyogva bemászson a koporsóba, hagyja magát félbevágni, aztán összeragasztani, vagy bezárják a szekrénybe, hogy eltűnjön és aztán újra

előkerüljön. Szóval nem genderszempontról tartottam furcsának, fasisztának, szexistának, vagy ilyesmi, egyszerűen csak furcsa volt, és ezért még jobban vonzott, hogy én legyek a világ első varázslónője, akinek ráadásul nincs szüksége senkire, aki lelkesen mosolyog, és elveszi a kellékeket, mert egyedül is el tudom venni, és nem kell kísérleti nyúl sem. Teljesen egyedül akartam csinálni mindent. Internet nem volt nálunk, Dögfalván még akkor sem, amikor máshol már javában használták. Ezért folyton könyvtárba jártam, a mi kis falusi könyvtárunkba, ahol alig volt választék, olyan könyv pedig, ami bűvészmutatványokat ír le, még kevésbé. Egyetlenegy volt, azt is agyonlapoztam és összevarázsoltam, mert egy időben folyton azt hurcoltam haza, és csak lapoztam, csak lapoztam, és csak varázsoltam és varázsoltam. De inkább kicsiknek való trükkök voltak benne, mind megtanultam, még asszisztensnőre meg figuránsnőre sem volt szükségem. Na és a varázslatok! Csak kártyával, érmével, kendővel és gyufásdobozzal bűvészkedhettem. Mutatványaimat előadtam az egész családnak, a szomszédoknak, Voráčeknek a kocsmában, a kórházban a doktor néniknek, az iskolában az osztálytársaimnak, még a tanító néninek is, ha a folyosón ügyelt, lépten-nyomon mindenkinek bűvészkedtem, de aztán elég hamar meguntuk mindannyian.

Komolyabb mutatványokat szerettem volna megtanulni, hogy az emberek irtóra meglepődjenek, ne csak úgy, mintha, hogy ne legyek szomorú, hanem hogy igazából meglepődjenek, és közben azt gondolják: Hogy lehet ez? Hogy csinálta? És hangoosan ezt mondják nekem: Hogy lehet ez? Hogy csináltad? És én titokzatosan elmosolyodnék, azzal a titokzatos mosollyal,

amit a tükör előtt gyakoroltam, esetleg szupertitkosan csak felhúznám az egyik szemöldökömet, de a világért sem árulnék el semmit. Csakhogy nem volt honnan megtanulni ezeket a varázslatokat. Folyton a könyvtáros néni körül ólálkodtam, hogy rendeljen valami varázslós könyvet, de ő maximum a *Harry Potter és a bölcsek követ*et szerezte be, egyáltalán nem értette meg, mit akarok. Aztán apa egyszer bevitt a városba, engem, Madlát és Adamot. Akkor nyolcéves voltam, Madla hat, Adam pedig tizenöt. Adamnak megvette a *Sárkánybarlang* következő részét, *A barlang urának kézikönyvével* együtt, Madlának vett egy monodókás könyvet, nekem pedig egy varázslósat. Csillogott a borítója, és egy fiú volt rajta olyasféle sapkában, amilyen Harry Potternek lehetett a Roxfortban, így végre több varázslatot is begyakorolhattam.

Igazából egyetlen varázslatot szerettem volna megtanulni, de az nem volt benne a könyvben, nem volt benne egyik könyvben sem, amit valaha is átlapoztam. Mit tanul meg először az ember, ha varázsló szeretne lenni? Én el akartam tűnni. Hogy miért akartam eltűnni? Mert az érdekelt, hogy ha a varázslók eltűnnek – vagy akár az asszisztensnőjük –, akkor mi történik velük. Felszívódnak valahogy a térben, vagy csak máshol vannak – ha igen, akkor hol, hová tűnnek, milyen ott? Ismerik azt a helyet? Esetleg hazajutnak, és gyorsan elmosogatnak, mert fellépés előtt már nem maradt rá idő, aztán visszajutnak? Vagy egy szép helyre kerülnek? Domboldal, erdő, sivatag, tengerpart? Vagy nem is hely, hanem egy másik dimenzió? Csak varázslóknak? Csak a testük tűnik el, vagy a lelkük is? Ők irányítják magukat, vagy nem?

El akartam tűnni. Megtudni, hová tűnnek. Azután visszatérni. Vissza.

Ta-damm.

Figyelem magam a vonatablakban tükröződve. És ugyanakkor figyelem magam Adam szobájának ablakában tükröződve. Adam feje két méterrel az enyém mögött tükröződik. Kétségbe vagyok esve, mert kiderült, hogy nincs is ilyen hely állítólag. Meg hogy kicsi vagyok, ha hiszek a varázslásban, mert minden varázslás csak olyan, mintha, na ne már!

S-s-s-s-s-s.

Időnként a varázslásra és a bűvészkedésre gondolok, az összes mutatványra, amire még emlékszem, és közben végzem a munkámat. Az eladó pult körül összeporszívózom a forgácsot és a fűrészport, és közben Madlenka füle mögül előhúzok egy tízkoronást. Nyirkos ronggyal kitörölöm a fiókokat, és közben anyám szeme láttára eltüntetek egy piros kendőt a kezemből. Tollsöpörűvel tisztogatom a kiállított tárgyakat, és közben a kártyacsomagból előhúzom a kőr ászot, apa felé fordítom, és megkérdem: Ez volt? Kisöpröm a pókokat a sarkokból, és közben...

– A műhelyt hagyhatja holnapra – közli Rochester úr, miközben egy új bútordarabot hoz át a boltba.

A ládát közvetlenül a kirakatüveg mögé helyezi. Bólintok a langyos vizes felmosóvödör fölé hajolva, és közben a markomat, mint két kis tálat, összeszorítom, aztán ráfújok, a tálkák

szétnyílnak, és a levegőbe röppen legalább egy tucat kis meglepett Copperfield, pillangószárnyal a hátán. Keringenek, lelkesen mosolyognak, és Rochester úrra rebegtetik a szárnyukat. Csakhogy Rochester úr nem veszi észre a kis Copperfeldeket, így azok egymás után abbahagyják a rebegést, majd csalódott tekintettel szétpukkannak, mint a szappanbuborék, amikor Rochester úr eltűnik a bolt hátsó ajtajában, és visszamegy az asztalosműhelybe.

Szívesen járok ide takarítani. Igaz, kicsit sok a pókháló, ezt a vállam olykor megsínyli, ha felfelé nyújtózkodom utánuk. És a faillat néha túl mámorító. Túlságosan is az erdőre emlékeztet. Néha.

Néha. Ezt a szót sem fogom tudni már soha kimondani.

Mielőtt elmegyek, Rochester úr elereszt egy rövid mosolyt, és sosem tudom, hogy sajnálatból varázsolja-e elő, vagy udvariasságból.

Csiri-biri-bá.

Rochester urat egyáltalán nem hívják Rochesternek.

Húúúú.

Alig szállt fel velem valaki, olyan korán kibicegtem a főpályaudvarra, még az előcsarnok sem telt meg evezősökkel, nomád táborozókkal, ingázókkal. Ha nincs nyüzsgés valahol, ahol annak kéne lennie, idegesít. Kora reggel gyakran előfordul, hogy Prága nem nyüzsg, ez is problémát jelent időnként. A reggel eleve ambivalens, bizonytalan számomra, mert mindig teljesen más, mint az előző, és mert olyan váratlanul érkezik, hogy fel

sem lehet rá készülni. Az ember kinyitja a szemét – és itt van. Semmi sem ér olyan váratlanul, mint a reggel.

Egy módon lehet csak úgy-ahogy átverni: az ember nem fekszik le, és figyel, ahogy a reggel óvatosan, észrevétlenül belopakszik, így nem tud meglepni. De nagyon kell vigyázni! Nem szabad elaludni! Mint én ma. Ezért szálltam vonatra ilyen korán.

Van olyan reggel, amikor felébredek, és fogalmam sincs semmiről. Csak egy pillanat az egész, de nagyon szeretem ezt a semmit.

Van olyan reggel, amikor rögtön felkelek, ha szól a vekker, és minden nehézség nélkül – már ami az akaratomat illeti, mert a testemmel mindig van valami nehézség – leszálok a matracról. Aztán munkába megyek. Már alig várom.

És van olyan reggel, amikor nem szól a vekker, mert nem kell sehová mennem, amikor eltelik a semmi pillanatom, és máris van valami. Van valami, ami olyan erővel zuhan az emberre a plafonról, hogy ha nem fekszik, garantáltan leteríti.

Alattam az ülés matraccá változik žižkovi lakásomban. Fejem helyén a lábam. Gyerekkori szokásom. Ha nem tudok felkelni, vagy nem is kell, ha semmi nem hajt, és éber akarok maradni, fordítva fekszem. Kizökkentem magam az egyensúlyból. Még mindig gyerekesen reszketek az izgalomtól. Mint bújócskázás közben, ha az ember talál egy jó rejtkehelyet, épp abban a pillanatban, amikor a hunyó befejezi a számolást. Mint amikor az ember felmászik a padlásra, ahová nem szabad felmenni. Mint amikor az ember először van otthon egyedül. Szóval ez az izgalom még mindig ott remeg a testemben, ha bárhol, bármikor úgy fekszem az ágyban, hogy a fejem helyén van a lábam.

Oldalra fordulok, az ablakot bámulom.

A következő szemrebbenéskor a párkányon ül két lányalak. Feléjük nyújtom a kezem...

S-s.

...egymással szemben ülünk a szobája ablakában, és a még meleg áfonyás lepénnyel tömjük a szánkát, amikor megszólal Madla mobilja, utánanyúl, és égnek emeli a tekintétét.

– Nem beszélek veled, itt van, vedd fel te!

– Nee! Mit mondjak neki? – vonakodom kissé, teli szájjal, alig lehet érteni, amit mondok.

– Például, hogy végem. Hogy tragikusan elhunytam – csap a térdére, aztán felragyog a szeme, és tudom, hogy kitalált valamit. Márpedig ha Madla kitalál valamit...

– Ezt felejtse el, te gyagya.

De máris orrom elé dugja a mobilt, a képernyő jelzi, hogy fogadta a hívást. Átveszem a telefont, a fejemet csóválom, huncut szeme ragyog a hatalmas bögre fölött. Hörpint a teából.

– Ha-ó? – rágok, és kérdően meredek rá. A vonal másik végén bizonytalan fiúhang.

Tenyheremmel eltakarom a telefont.

– Mondd neki, hogy megmurdáltam – suttogja hangosan Madla, a rákövetkező sípoló vihogást pedig igyekszik a könyök-hajlatába fojtani, arca elé hajlítja a karját, amit az előbb felém nyújtott.

– Szia, Robert – szólalok meg, és a számból potyognak a morzsák. – Hááát, Madla... Madla nincs itt... – mondom, és lesöp-

röm Madla lábát a térdemről, amivel bökdös, és közben a fenekével egyensúlyoz. Visszafogom a nevetésem, szabad kezemet lengetem felé, és valahonnan messziről beleszólok a telefonba:

– Hol van...? Hát...

Madlenka keze kötél a nyakán, nyelve kilóg a szájából.

Madlenka ökle tör, pengéjét a hasába döfi.

– Meg-halt, meg-halt, meg-halt – tör ki belőle, és minden szónál kilöttyen a tea a pólójára.

– Szóval... – Bökdösöm a térdemmel, hogy hagyja abba.

Csakhogy Madlenka keze pisztoly, amit a halántékához tart, és meghúzza a ravaszt.

– Meeg-haaalt, meeg-haaalt... – tátog némán.

– Madlenka meghalt.

Madla hitetlenkedve mereszi a szemét, mély levegőt vesz, és jól beleharap a térdembe, nehogy kitorjjon belőle a nevetés. Fájdalmamban felüvöltök, próbálom megrúgni, de megbillenek, és addig egyensúlyozok lefelé, míg egy nagy puffanással a padlóra zuhanok. A mobil kirepül a kezemből, és a radiátor mögé csúszik három darabban: az eleje, a hátulja és az aksi.

– De hülye vagy! – ordítok, és bevert farcsontomat tapogatom, de Madlenka a saját nyerítésétől ezt aligha hallja.

– Bepisilek – süvíti. – Beszarok! – fészkelődik az ablakban.

– Hát, én innen leugrok, vagy mi!

– Szegény Robert...

Kinyílik a szobaajtó.

– Zeng a ház töletek – szól higgadtan Adam. – Egyébként a fűvet a lépcsőházban is érezni. – Csak ront a helyzeten. Neki támaszkodik az ajtófélfának, figyel, ahogy a levegőt kapkodjuk.